

leg népiskolai könyvekbe alkalmas olvasmányul is, jeligés levéllel ellátva, legkésőbb október hó 1-ig az Orsz. Á. E. hivatalos helyiségébe (Budapest, IV. kalap-utca 12.) küldendő. Mindegyik tételnek legjobb művet 40 frttal (100 franknak megfelelő nominális értékével) jutalmazzuk.

Budapest, 1892. ápril 27-én.

Dr. Szalkay Gyula,

igazgató-titkár.

Dr. Verédy Károly,

kir. tanácsos, elnök.

II. Nem hivatalos rész.

Az élvebonczolás kegyetlenségéről.

Könnyű dolog ugyan, de nem válik nagy dicsőségünkre a nagy tömeg után futni és az árral uszni; de nehéz és tiszté, létre méltó a fejlődő nemesülés előőrsei gyanánt állani a jobb-tisztább kor hajnalhasadtakor és bátran szembeszállni a területet elfoglalva tartott hatalmakkal, ha azt látjuk, hogy ezek nem a jogokat és az igazi emberiséget képviselik. Vessük magunkat merészen, bátran a zúgó árba; uszszunk ellene, ha látjuk, hogy a kárhozat és bajok felé hűmpölyög.

Az embernek minden jó és nemesért lelkesülő szívében rejlik egyszersmind csirája a vadság, kegyetlenség és embertelenségnek. A harag, felháborodás és düh perceiben felülkerekedik a durvaság a jóindulatok fölé és ekkor nemcsak a közönséges és műveletlen ember, de még a művelt és a tudomány magaslatán álló férfi helytelenségre, kegyetlenségre és embertelenségre ragadtatik.

Minél jobban van az ember kedélyműveltsége kifejlődve, annál ritkábban ragadtatja el magát az ilyen sajnálatra méltó felháborodások által, annál jobban uralkodhatik indulatai fölött. A kedélyműveltség, a kedélynemesség nem függ az általános műveltség és a tudományosság fokától. Előfordulhat, hogy egy közönséges napszámosnak nagyobb kedélyműveltsége van, mint egy tudomány magaslatán álló egyetemi tanárnak.

A nőknél a kedélynemesség általában jobban és erősebben van kifejlődve, mint a férfiaknál, ezért náluk embertelenségek ritkábban és nem oly nagy mértékben fordulnak elő. Kivételek természetesen mindenütt vannak.

Ahogy az egyes embernél ilyen felháborodások perczekig vagy órákig eltartanak, ugy népek és nemzeteknél hónapokon és éveken át húzódnak a harag és kifakadások viszályai. A felháborodásnak természetes következménye gyanánt pedig a kegyetlenségek és embertelenségek számtalan fajai mutatkoznak, különösen háboruk idején. Volt idő, mikor az egész keresztény-

ség évek hosszú során át szivfacsaró kegyetlenségeket tűzött. A spanyol inquisitio korszakában saját testvéreiket a kínpadra feszítették, kerékbe törték, izzó vasra állították. Hála az Istennek, túlhaladtuk azt az időt.

De sajnos, az inquisitio korszaka nem tűnt le, még fennáll, csak más nevet kapott, **vivisectio, élveboncsolás**, a neve. Nem embereket, hanem állatokat kineznek most, az állatokat felszegelik és az élő testből a szív, a tüdő, az agyvelőnek egy részét kivágják, vagy pedig izzó tűznek, forró gőznek teszik ki, elevenen megperzselik, megsütik.

A mint jelenleg nem létezik ember a föld kerekiségén, ki a spanyol inquisitiot hasznosnak, jónak és nemesnek tartaná, úgy egy későbbi kor — talán már száz év múlva is — a mostani élveboncsolást, a vivisectiót, is el fogja itélni, bennünket, a mostani kor fiait, durvának és szivtelennek fog jelölni, barbárok közé fog sorolni. Azon érvek, melyek a vivisectio jogosultsága mellett felhozatnak, csak épp úgy állják ki a tűzpróbát, mint azok, melyek az inquisitio mellett felhozattak. Akkoriban a keresztény vallás dicsőítésére és az emberiség lelki üdveért kineztek az embereket, most pedig az orvosi tudomány dicsőítésére és az emberiség testi- (egészségi) üdveért feszítik az állatokat a kínpadra.

De nem mi akarunk beszélni, szóljanak helyettünk az emberiségnek elsőrendű kitünőségei, emeljék fel hatalmas szózataikat a philosophiának és orvosi tudománynak elsőrendű csillagai, ítéljék azok el az egyetemeken és állattani intézetekben divó élveboncsolást és törjenek pálczáat fölötte:

Ezer ember közül alig egy tudja, hogy mit jelent e szó vivisectio; és kik ezt tudják, még ezeknek sincs tiszta fogalmuk arról, hogy mily embertelen és tudományellenes minden vivisectio kivétel nélkül! . . . Ha kérdezzük, hogy miért szükségesek az élő állatokon véghezvitt ezen műtőgyakorlatok, — e kérdésre a határozott felelet az: nem szükségesek! — e gyakorlatok épp olyan jó, sőt sok tekintetben jobb sikerrel is lehet eszközölni a holt állatokon.

Nagel Richard, orvostudor.

Mik azok a vivisectiok? Ha e szót egyszerűen lefordítjuk, jelenti az élők szétadarolását, fölboncsolását. Tágabb értelemben értjük az élőállatokon végbevitt összes kísérletek fogalmát: a megégetést, leforrázást, megfagyasztást, a hasfelmetszést, a köröm kitépést, a szem kiszúrását, az agy egyes részeinek eltávolítását stbit, stbit, — szóval mindazon kísérleteket az állatokon, miket állítólag a tudomány nevében és állítólag a szenvedő emberiség javára naponként és szakadatlanul ismételve tudós és nem tudós kezek, kegyetlen, hajmeresztő módon különösen kutyákon, macskákon lovakon és tengeri nyulakon véghezvisznek. Az a tudomány jellemzi és elítéli maga magát, mely az erkölcsösség

és emberiség örök törvényeit naponként oly brutalis módon megsérti.

Rabe Otto.

A praktikus orvosok képzése szempontjából — már pedig ez a főczélja az orvosi tanulmányoknak — csak hasznos lenne, ha az iskolák physiológiája inkább az emberrel foglalkoznék, mint a békákkal, tengeri nyulakkal és kutyákkal, és ha jobban szemügyre venné az orvos szükségleteit. Azt, mit az elevenen megölt állatokon látni lehet, azt megláthatják az imént megölt állatokon is a hóhér vonásu vivisectorok . . . Törvényileg meg kellene tiltani az iskolákban a szájtató tömeget nyilvánosan, atrocitásokkal, borzalmasságokkal mulattatni, melyek eredményei oly gyakran ellenmondóak. Az orvosnak »divum humanitatis ministerium«-a (a humanitás isteni tisztsége) folytán kötelessége az eltiltást egész nyomatékkal követelni. **Ki nyugodtan tudja szemlélni, hogy a kőpadra feszített nőstény kutyából kölykeit miként vágja ki egymásután a professor és miként tartja oda a kicsinyeket az anyához, mely azokat nyöszörögve nyaldossa és a darab fát pedig böszült dühhel harapdálja: az legyen sintérlegény, de ne orvos.**

Hyrtl.

A vivisectió szélhámosai! . . . Teljesen megfoghatatlan, hogy monarchikus államaink annyira félreismerik ethikai feladataikat, miszerint a vivisectoroknak legnagyobb mértékben demoralizáló üzérkedését türik és elősegítik.

Zedtwitz Adolf gróf.

Miképpen történhetett csak, hogy az európai kulturállamokban, melyekben minden sarkon és zugban szeretetről, humanitásról és morálról szólnak, ily halatlan, minden igazi emberiséget nélkülöző bonczolások büntetlenül türetnek!

Kaiser Kálmán.

Mélyen elszomorodva és megrendülve a hallatlan kegyetlenkedések miatt, miket a tudomány nevében oly rég óta elkövetnek az ártatlan, védtelen az emberre nézve hasznos és jobbára az ember iránt hűséggel viseltető állatok ezrein, e sorok íróője kijelenti, hogy a vivisectio nemcsak nyilvános gaztett, hanem azon romlottság miatt, melyet terjeszt és azon legnagyobb mértékben káros hatás miatt, melyet a fölnőtt nemzedék kedélyére és szívére gyakorol, a polgári törvény foruma előtt sem állhatja meg helyét.

Elpis Melena (Marie Esperance von Schwartz).

Ki a vivisectio utálatosságát ismeri és ennek daczára még sem törekszik teljes erejéből elősegíteni a vivisectio lehető korlátozását, az egészen megfélekedezik az ethikailag képzett ember kötelességeinek komoly voltáról. Amíg ily gyalázatosságok akadálytalanul folyhatnak, vádolnunk kell épp úgy a tudomány fanatikusait, kik azokat szükségeseznek mondják, mint a türelmes közönséget, mely nyugodtan szemléli a vivisectiót.

Küthmann J. F. C.

Ha látjuk mint garázdálkodik könyörtelenül az élvebonczoló a méreggel, ollóval, lanzettával ott, hol Isten már a védő mezzel, takaróval is megakadályozni akart minden barbar behatást remekművébe, — mit szóljunk ehhez? Azt mondják: »a tudomány érdekében történik.« Alázatosságunkban térdet kell-e hajtanunk e hatalmi szózat előtt? Ha azonban ez elv megtámadhatatlan, akkor a tudomány érdekében minden meg van engedve és ki tudná megjelölni a kegyetlenkedések határát. *Landsteiner prépost.*

Az ember a legkegyetlenebb igazságtalanságot követi el az állatok irányában, ha ez élő állatokon eszközölt anatómiai kísérletezésekkel akarja a természetről való ismereteit megszerezni és fejleszteni. A legmegbocsáthatlanabb jogtalanságot követi el és misem mentheti tettét, ha élő állatokon visz véghez oly kísérleteket, mikre az imént megölt állat teste is untig elégséges.

Dr. Smith L., tanár, prépost.

A vivisectiók sohasem voltak a fölfedezésekhez vezető utak, és ha tanulmányozzuk, az újabb időben a physiologiában véghezvitt experimentálásokat, úgy kiviláglik, hogy az élő állatok fölbonzolása jobban elősegítette a tévedések megszüldítését, mint az igazság megerősítését. Korábbi irataim fölött tartott egyik külföldi recensio az általam nyert eredményeket a vivisectio javára bizonyítékok gyanánt tüntette föl. Éppen az ellenkezője áll, mert az eredményeket mind az anatómia folytán nyertem.

Bell Károly.

Az orvosi kar tagjaihoz fordulok, kik iránt senki nagyobb tisztelettel nem viseltetik, mint én, — valjon nem látják-e valamennyien, kik mint keresztények és mint a becsület férfiai karakterühet szívükön viselik, elérkezettnek az időt arra, hogy megszüntessenek minden, még oly hallgatag közösséget is a vivisectorikus kegyetlenségek elkövetőivel; hogy a szégyenteljes állatkinzókat társaságukból kidobják és hogy saját tiszteletre méltó hivatásukat megtisztítsák e szégyenfoltoktól, mikkel a magukat tudományos kutatóknak nevező barbárok önmagukat bemocskolták.

lord Carnavon, államminiszter.

Ez ország állatorvosai általán meg vannak arról győződve, hogy épp úgy theoretikus mint praktikus szempontokból, hivatásukra minden tekintetben előkészítettnek és megtanítottanak a holt testek tanulmányozása által és mély sajnálattal szemlélik, hogy a continensen a tanítványok tanulmányaik ideje alatt élő állatokon tesznek praktikus kísérleteket. Ezen nemzeti kongresszus szilárdul meg van győződve arról, hogy ilynemű operatiók épp oly kegyetlenek, a mily fölöslegesek a tudományra és a technikai képzettségre nézve. E kongresszus tagjai külföldi kollegáikat a legsürgősebben kéri és könyörögnek hozzájuk, hogy tekintettel a hazánkban szerzett tapasztalatokra, melyek szerint a

holttesteken végzett operatiók elégséges haszonnal járnak, — a jövőben hagyjanak föl eddigi kegyetlen praxisukkal.

Az angol állatorvosok 1881. évi kongresszusa.

Vivisectióra soha sem vetemedtem és nem is fogok.

Rokitansky.

Először az emberiesség, azután a tudomány.

Dr. Arlt, tanár.

A durva kocsisok és haszontalan kölykök által elkövetett leggonoszabb kegyetlenségek és gyötrések mik azon lázító kinzásokhoz képest, miket a szerencsétlen néma állatoknak szenvedniök kell azon enberekétől, kik igényt formálnak a műveltség legmagasabb fokára és kik a kegyetlenségekre a tudomány nevében följosítottoknak tartják magukat? . . . Hogy mily nagy e szegény áldozatoknak száma, melyeket évenként a tudományok e kinzó kamráiban, a legkegyetlenebb módon kivégeznek, arra szolgáljon például azon tényadat, hogy egy vivisectorról ki nem él ugyan Németországban, de kinek német neve van, kimutatták, miszerint ő egymaga 20 év alatt 14,000 mond: tizennegezer kutyát massacrált, öldösött le. Ez egekbe kiállt! *Knoche Richárd.*

Minden, az állatokon szerzett orvostani tapasztalás egyáltalán értéktelen az emberi gyógytanra; sem a méreg hatását, sem valamely gyógyszernek gyógyító erejét, sem adagolását nem lehet megtudni az állatokon végzett kísérletezésekkel; sőt ellenkezőleg ily kísérletezések értéke negatív, mert a legveszélyesebb téves következtetésekre csalogatnak. *Grysanowszky, orvostudor.*

Midőn Göttingában tanultam, Blumenbach a physiologiai collegiumban igen komolyan szólott hozzánk a vivisectió iszonyatosságáról és lerajzolta előttünk, mily kegyetlen és iszonyatos eljárás az; miért is csak a legritkább s igen fontos és közvetlen haszonnal kecségtető vizsgálatoknál lenne szabad alkalmazni, ez esetben azonban a legnagyobb nyilvánossággal, a nagy hallgató teremben történhetik meg a vivisectió, miután erre az összes medikusok meghivattak, hogy ez által a tudomány oltárára helyezett kegyetlen áldozat a lehető legnagyobb hasznot hajthassa. Napjainkban azonban minden fuser, kontár, zúgdoctor feljosítottnak hiszi magát, kinzó kamrájában a legkegyetlenebb állatkinzások véghezvitelére, hogy oly problémákat oldjon meg, melyek megoldása régen ott van már a könyvekben, a melyekbe beszagolni rest és tudatlan. Orvosainknak nincs már meg egykori klasszikus műveltségük, mely bizonyos nemes vonást kölcsönzött nekik. Most a lehető legkorábban megy az egyetemre, hol csak tapasztkenési mesterségét akarja megtanulni, hogy azután ezzel az életben prosperáljon, a földön megélhessen. Vivisectiohoz senkinek sincs joga, ha előbb már mindezt meg nem ismerte és nem tudja, mi a vizsgálandó viszonyról a könyvekben meg van.

Schopenhauer.